

СТРУКТУРА КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ФАКТОР РИЗИКУ БАНКРУТСТВА

Невизначеність та складна передбачуваність економічних і політичних процесів останніх років породжує нові виклики, що постають перед суб'єктами господарювання. Підприємства, що характеризуються значною залежністю від матеріальних витрат (виробничі підприємства), зазнають найбільшого впливу негативних чинників економічного середовища, в умовах необхідності управління ризиками, фінансово-кредитні організації посилено аналізують рівень надійності позичальників, і залучення зовнішніх джерел фінансування для підприємств стає задачею підвищеної складності.

Одним із чинників, що може впливати на платоспроможність та ліквідність підприємства, є структура його капіталу. Здійснюючи оптимізацію структури капіталу, підприємство нерідко балансує між доступністю джерел фінансування та рівнем фінансового ризику. Після досягнення певного рівня кредитного плеча, коли частка кредитних коштів переважає в структурі капіталу підприємства, і воно стає менш надійним, рівень ризику збільшується, а кредитори диверсифікують ризики за рахунок вищої відсоткової ставки. Вартість джерела фінансування збільшується і в певний момент стає економічно недоцільним.

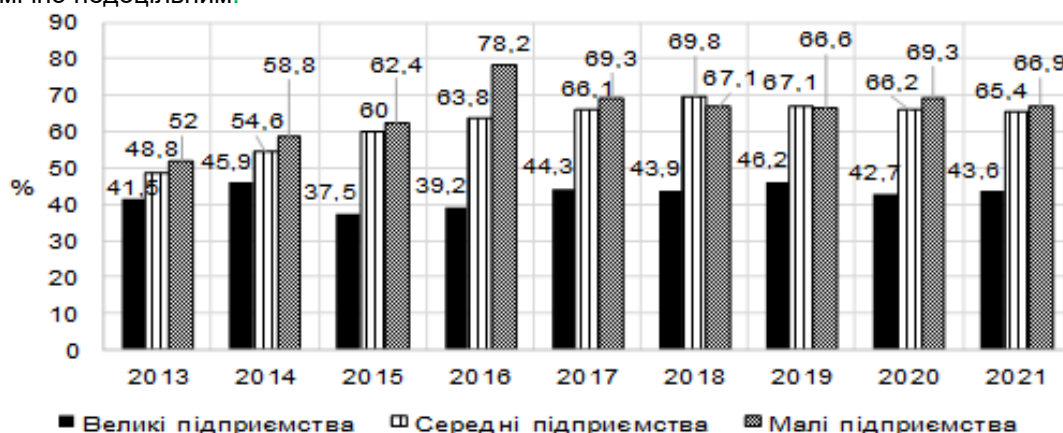

Рисунок 1 – Динаміка поточних зобов'язань підприємств (% до балансу) протягом 2013-2021 рр.
Джерело: розраховано й складено авторами за даними [1]

Як показано на рис. 1, частка поточних зобов'язань значно переважає в структурі підприємств малого та середнього розмірів. Для малих підприємств найменше значення зафіксовано у 2013 році (52%), найбільше – у 2016 році (78,2 %). Для великих підприємств найменше значення спостерігається у 2015 році (37,5%), найбільше – у 2019 році (46,2%). Такий високий рівень поточних зобов'язань малих підприємств негативно впливає на структуру капіталу та їх ліквідність. Проте поки рентабельність активів буде перевищувати відсотки за користування позичковими коштами і відсоткова ставка за кредитами буде стабільною, рентабельність власного капіталу буде збільшуватись [2], інакше ризик банкрутства підприємств зростає. Слід підкреслити, що для окремих сфер діяльності, наприклад, торговельної сфери, така структура і динаміка є нормою. Але досягнення оптимальної структури капіталу зменшує ризик банкрутства підприємства, що є перспективним напрямом подальших досліджень.

Література:

- Офіційний сайт Державної статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 06.11.2022).
- Беренда Н.І., Редзюк Т.Ю., Ворона К.В. Управління структурою капіталу підприємства. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2018. Вип. 19. Ч. 1. С. 14—18.